

Sprog værk stedet

Dansk for 8.-10. skoleår

MÅL:

Viden om nogle af
sprogets funktioner

Færdighed

i at bruge sproget

Kritisk holdning

til sprogets anvendelse

Danmarks Skoleradio

DR

UDSENDELSESOVERSIGT OG INDHOLDSFORTEGNELSE

TV

Optaktsudsendelse for lærere

RA 1

Vort modersmål er dødsbønt side 1

Emne: sarsprog i fællessproget

Tilrettelæggelse: Leif Ole Sørensen

RA 2

Det er da helt klart side 6

Emne: talesprog og skriftsprog

Tilrettelæggelse: Ole Tøgeby

RA 3

Nu skal overlægen komme til overlægen side 8

Emne: sproget og de sociale relationer

Tilrettelæggelse: Peter Harms Larsen

RA 4

Det skete afhænger af . . . side 14

Emne: subjektiv og objektiv sprogbrug

Tilrettelæggelse: John Gervin-Andersen

RA 5 + 6

Som man spørger, får man svar side 20

Emne: interview og interviewteknik

Tilrettelæggelse: Peter Harms Larsen

RA 7

Det er ganske vist side 26

Emne: redigering

Tilrettelæggelse: Claus Stachelin

RA 8

Nu er timen til ende side 32

Emne: brugsdigte (1)

Tilrettelæggelse: Torben Weinreich

RA 9

Inspirationens blå blomst side 36

Emne: brugsdigte (2)

Tilrettelæggelse: Torben Weinreich

RA 10

(Fortsættes i næste nr.) side 40

Emne: trivallitteratur

Tilrettelæggelse: Torben Weinreich

INSTRUKTION

Før i går i gang med udsendelser og hæftemateriale, bør I læse denne kortfattede instruktion.

Udsendelserne er tilrettelagt til aflytning ved hjælp af båndoptager. Lån udsendelserne på båndcentralerne.

Serien kan bruges både til klassearbejde og gruppearbejde.

Bruges serien som klassearbejde

bør den nok fordeles over et par skoleår. Vælg det emne, I har lyst til at arbejde med. Alle emnerne kan bruges særskilt.

Når klassen har valgt emne, begynder arbejdet med aflytning af den tilhørende radioudsendelse. I skal samtidig have hæftet parat slået op på de sider, der hører til emnet.

Udsendelser og hæftemateriale hører meget nøje sammen og kan ikke skilles ad. Det betyder, at I ikke kan bruge udsendelserne og hæftet hver for sig. Fra udsendelsen »styres« selv arbejdsgangen. I får bl. a. besked på at stoppe båndoptageren og løse opgaver i hæftet. Når I er færdige med den stillede opgave, skal I lytte videre på udsendelsen. En del af det materiale, der bruges i udsendelserne, er også aftrykt i hæftet, så I får brug for at lytte og se samtidig.

Mange opgaver er individuelle, mens andre kan løses som gruppearbejde, hvor hver gruppe løser samme opgave.

Bruges serien som gruppearbejde

kan klassens elever deles op i et passende antal grupper, der hver vælger det emne, som gruppens medlemmer har lyst til at arbejde med.

Materialet bruges iverigt som beskrevet under afsnittet: klassearbejde.

Når grupperne er færdige med deres emne, kan resultatet forelægges for resten af klassen. Gennemgå kort det emne, I har arbejdet med. Fremlæg derefter jeres undersøgelser og afspil jeres båndoptagelser.

Det er da helt klart

Politikersprog

Mens vi kan sige, at vi lever i den kolde krigs afspændingsmuligheder, så tror jeg, at jeg må tilføje, at den rejse jeg har haft lejlighed til at foretage til det fjerne Østen og til Sydøstasien, har givet mig meget stærkt indtryk af at afspændingsmuligheder og afspændingsudsigter i det store og hele er koncentreret til Europa og Nordamerika.

Opgave 1

Prøv at udfylde de tre kolonner i

skemaet for sprog i radioavis og TV-avis og politikersprog.

+ betyder ja - betyder nej	skrift	tale	sprog i radio- og TV-avis	politiker- sprog
man har forberedelses- tid	+	-		
man kan holde pauser uden at blive afbrudt	+	-		
man skal stå til ansvar for teksten, den bevares	+	-		
man skal tænke på at udtrykke sig forståeligt, envejskommunikation	+	-		
man undgår at angive forholdet mellem den der skriver/taler og den der læser/lytter	+	-		

Oplysninger:

- 1: vi kan sige noget
- 2: der er afspændingsmuligheder
- 3: jeg tror noget
- 4: jeg må tilføje noget

- 5: jeg har haft lejlighed til noget
- 6: jeg har været i Østen
- 7: jeg fik visse indtryk i Østen
- 8: der er kun afspændingsmuligheder i Europa og Nordamerika.

Opgavesæt 2

Her er der aftrykt en lille del af et teaterstykke. Men alle regiebemærkningerne er pillet ud. I stedet for er der anbragt en parentes med et tal i.

Prøv så at skrive de regiebemærkninger I mener hører til i hver enkelt parentes. Prøv at indspille scenen på bånd med de regiebemærkninger I har lavet!

Eugene O'Neill:

Lang dags rejse mod nat.

(Sønnen Edmund og moderen Mary sidder og taler sammen:)

Edmund: (1): Hør nu her, mor. Jeg er nødt til at fortælle dig det, enten du vil høre det eller ej. Jeg må på sanatorium.

Mary: (2) Rejse bort (3): Nej! Jeg vil ikke have det! Hvor vover doktor Hardy at foreslå sådan noget uden at spørge mig først? Hvor kan din far tillade det? Hvad ret

har han? Du er mit barn! (4): Jeg ved hvorfor han vil sende dig på sanatorium. For at tage dig fra mig! Det har han altid forsøgt! Dig har han været allermest jaloux på. Han vidste, jeg elskede dig højest, fordi...

Edmund: (5): Orr, hold op med det afsindige vrøvl, mor! Lad dog være at skyde skylden på ham. Og hvorfor har du pludselig så meget imod, at jeg rejser bort? Jeg har været borte så tit, og jeg har aldrig bemærket, at det har knust dit hjerte!

Mary: (6): Du er vist ikke så følsom, som jeg troede! (7): Ellers burde du have forstået, at når jeg var klar over, at du vidste - det om mig... så måtte jeg være glad, bare du var et sted, hvor du ikke kunne se mig.

Edmund: (8): Mor! Lad være! (9): Al den snak om at du elsker mig... og så vil du ikke engang høre

efter, når jeg prøver at fortælle dig, hvor syg...

Mary: (10) Så! Næ, ti nu stille! Jeg vil ikke høre det, fordi jeg ved det ikke er andet end Hardys sædvanlige løgne. (11): Hvor du ligner din far, min ven. Du elsker at lave scener for ingen ting, for at få lov til at være dramatisk og tragisk. (12): Hvis jeg blot gav dig den mindste opmuntring ville du sandsynligvis fortælle mig, at du er ved at dø -

Edmund: Man kan dø af det. Din egen far -

Mary: (13): Hvorfor nævner du ham? Der er aldeles ingen sammenligning. Han havde tuberkulose. (14): Jeg hader når du bliver trist og sygelig! Jeg forbyder dig at tale om min fars død, har du forstået det?

Edmund: (15): Ja, jeg har forstået det, mcr. Gid jeg ikke havde! (16): Det er somme tider temmelig hårdt at have en mor, der er narkoman!

Opgavesæt 3

Prøv at skrive et afsnit fra jeres hi-

storiebog om til et skuespil med replikker, talesprog, regiebemærkninger, og det hele. Lad de personer, I

læser om, tale selv. Hvad siger kongerne? Hvad siger bønderne? Og hvordan siger de det?